

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Markovej a členiek JUDr. Dariny Ličkovej a JUDr. Júlie Horskej, v právnej veci žalobcu: **A., spol. s.r.o., V.V.**, IČO: X., zast. JUDr. E.K., advokátkou so sídlom P.B. proti žalovanému: **JUDr. J.**, správca konkurznej podstaty úpadcu P.A.D. vo V., IČO: X., zast. JUDr. N.K., advokátom so sídlom F.N., **o určenie neplatnosti právnych úkonov**, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 16. októbra 2008, č. k. 66 Cbi 76/00-314, takto

r o z h o d o l:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 16. októbra 2008, č. k. 66 Cbi 76/00-314 sa v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 16. októbra 2008, č. k. 66 Cbi 76/00-314 určil, že odstúpenie žalovaného od kúpnych zmlúv o prevode nehnuteľností č.: V 3025/96 z 8. novembra 1996, V 3024/96 z 8. novembra 1996, V 3023/96 z 8. novembra 1996,

V 3022/96 z 8. novembra 1996, V 3021/96 z 8. novembra 1996, V 3027/96 z 8. novembra 1996, V 3026/96 z 8. novembra 1996, V 3030/96 z 8. novembra 1996, V 3031/96 z 8. novembra 1996, V 3029/96 z 8. novembra 1996, V 3020/96 z 8. novembra 1996, V 3019/96 z 8. novembra 1996, V 3018/96 z 8. novembra 1996, V 3017/96 z 8. novembra 1996 a V 3016/96 z 8. novembra 1996, uzatvorených medzi P.A.D. vo V., IČO: X. a spoločnosťou A., s.r.o., V. IČO: X. je absolútne neplatným právnym úkonom.

Vo zvyšku súd žalobu zamietol a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 30 000 Sk.

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že žalobca sa žalobou domáhal určenia neplatnosti odstúpenia od kúpnych zmlúv o prevode nehnuteľností, uvedených v žalobe žalovaným. V žalobe taktiež žiadal, aby žalovaný povinne písomne oznámil Ú Nitra., odbor nehnuteľností, že jeho právne úkony - odstúpenia od kúpnych zmlúv, uzatvorených medzi P.A.D. vo V. a spoločnosťou A., s.r.o. sú v zmysle ust. § 39 Obč. zákonníka absolútne neplatnými právnymi úkonmi.

Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 66 Cbi 76/00-56 zo 14. mája 2004 spojil na spoločné konanie právne veci účastníkov vedené na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn.: 66 Cbi 77/00, 66 Cbi 78/00, 66 Cbi 79/00, 66 Cbi 80/00, 66 Cbi 81/00, 66 Cbi 82/00, 66 Cbi 83/00, 66 Cbi 84/00, 66 Cbi 85/00, 66 Cbi 86/00, 66 Cbi 87/00, 66 Cbi 88/00, 66 Cbi 89/00 s právnou vecou účastníkov, vedenou na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 66 Cbi 76/00 s tým, že tieto veci budú naďalej vedené pod sp. zn. 66 Cbi 76/00.

Na pojednávaní konanom 9. novembra 2006 súd prvého stupňa spojil na spoločné konanie právnu vec vedenú pod sp. zn. 9 Cbi 69/06 s právnou vecou účastníkov, vedenou na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 66 Cbi 76/00 s tým, že tieto budú ďalej vedené pod sp. zn. 66 Cbi 76/00.

Žalobca v žalobách zdôraznil svoj naliehavý právny záujem na odstránení právnej neistoty, ktorá vznikla odstúpením žalovaného - SKP od vyššie špecifikovaných zmlúv v zmysle ust. § 14 ods. 2 zák. č. 328/1991 Zb. v platnom znení (ďalej len ZKV), keď stav existujúci v čase úkonu SKP nebol dôvodom na tento postup.

Žalovaný vo svojich vyjadreniach navrhol konanie prerušiť do času, kým sa v rámci prebiehajúceho trestného konania vyrieši otázka, či konaním štatutárnych zástupcov žalobcu nedošlo k spáchaniu trestnej činnosti pri nakladaní s majetkom úpadcu.

V následných vyjadreniach žalovaný oznámil súdu výšku finančných čiastok k jednotlivým kúpny m zmluvám, ktoré žalobca zaplatil do pokladne družstva. Namietol, že neexistovali pohľadávky z titulu vyrovnávacieho podielu a ani z titulu oprávnených osôb v zmysle § 13 ods. 3 zákona č. 42/92 Zb.

Súd prvého stupňa vykonal dokazovanie, z ktorého vyvodil nasledovný právny stav:

P.D. sa transformovalo v zmysle platných predpisov a osoby, ktoré mali voči úpadcovi pohľadávky z titulu majetkového podielu, resp. vyrovnacieho podielu, t. j. oprávnené osoby postúpili na základe zmluvy o odplatnom postúpení pohľadávok svoje pohľadávky právnickým a fyzickým osobám - samostatne hospodáriacim roľníkom.

P. vo svojom uznesení z 21. augusta 1995 rozhodlo, že postupníkom vydá svoj majetok do výšky prevzatých dlhov voči oprávneným osobám.

K realizácii prijatého uznesenia došlo uzatvorením dohôd z 2. decembra 1995 (dohody o vydaní majetku družstva na majetkové podiely oprávnených osôb a vyrovnacieho podielu členov družstva).

V nadväznosti na tieto dohody boli uzatvorené jednotlivé kúpne zmluvy ohľadne prevodu nehnuteľného majetku.

V kúpnych zmluvách špecifikovaných v prvej časti rozhodnutia bol spôsob vysporiadania dohodnutej kúpnej ceny za predaj a kúpu nehnuteľností zapísaných na LV č. X., dohodnutý tak, že prvú, v zmluve určenú časť ceny, zaplatí kupujúci v hotovosti do pokladne družstva.

Druhú, v zmluve presne určenú časť ceny, poskytne kupujúci podľa potrieb P. na zaplatenie dane z prevodu nehnuteľností a tretiu zostávajúcu sumu z dohodnutej kúpnej ceny vyplatí kupujúci osobám, ktoré získali majetkové podiely v rámci transformácie družstva v zmysle zák. č. 42/92 Zb. a členom družstva, ktorí majú nárok na vyrovnací podiel.

Je nesporné, že z dohodnutej kúpnej ceny zaplatil žalobca prvú časť ceny tak, že túto zaplatil v hotovosti do pokladne P. pri podpise kúpnej zmluvy. Zaplatenie tejto čiastky nepopiera ani žalovaný v právnom úkone - odstúpení od kúpnej zmluvy z 13. septembra 1999, určenie absolútnej neplatnosti, ktorého sa žalobca domáha.

Ďalšiu časť kúpnej ceny určenej na daň z prevodu nehnuteľností pre všetky zmluvy spolu v čiastke 668 414 Sk vysporiadal žalobca priamo s Daňovým úradom v Nitre. Dôkazom je rozhodnutie D. č. 8/320/99 z 5. januára 1999 o zrušení záložného práva na hnutelnú vec - osobný automobil žalobcu, zriadeného za účelom zabezpečenia vyššie špecifikovanej pohľadávky.

Zostávajúcu časť kúpnej ceny bol žalobca, ktorý prevzal dlh P. voči oprávneným osobám povinný vysporiadať voči týmto osobám podľa predmetných kúpnych zmlúv tak, že túto sumu im vyplatí spôsobom a v lehotách dohodnutých v zmluvách o postúpení pohľadávok.

Povinnosť žalobcu na zaplatenie zostatku kúpnej ceny smerovala voči tretím osobám a nie voči P..

Žalobca v konaní preukázal výpisom z hlavnej knihy účtovníctva, spolu s inventúrnymi súpismi a príslušnými pokladničnými dokladmi a výdajkami, že si svoju povinnosť voči oprávneným osobám (dedičom) splnil.

Stav existujúci v čase úkonu správcu konkurznej podstaty nebol dôvodom na odstúpenie od zmluvy v zmysle § 14 ods. 2 ZKV.

Súd prvého stupňa ďalej dospel k záveru, že žalobcovi nemožno odoprieť právnu ochranu prostredníctvom určovacej žaloby, podanej v súlade s ust. § 80 písm. c) O.s.p., nakoľko žalobca preukázal, že má naliehavý právny záujem na tom, aby rozhodnutím súdu bolo určené konkrétne právo, alebo právny vzťah, ktorý odstráni existujúci stav právnej neistoty na jeho strane.

Prvostupňový súd žalobu žalobcu zamietol v časti, ktorou žiadal, aby bol žalovaný povinný písomne oznámiť O., odbor nehnuteľností, že jeho právne úkony odstúpenia od kúpnych zmlúv, uzatvorených medzi účastníkmi konania sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi.

Súd prvého stupňa je názoru, že konkurzné konanie a činnosť správcu je autonómna v tom, že postupovať v konaní, robiť úkony a iným spôsobom ovplyvňovať jeho priebeh môže len súd, na ktorom konkurzné konanie prebieha a len v rámci tohto konania. Usmerňovať činnosť SKP môže súd len v rámci konkrétneho konkurzného konania. Rozhodnutím vydaným v inom súdnom konaní nie je možné SKP ukladať povinnosť, ktorou by sa upravoval jeho postup v konkurznom konaní.

Preto žalobe v tejto časti súd prvého stupňa nevyhovela a žalobu zamietol.

O trovách konania prvostupňový súd rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a priznal ich náhradu žalobcovi vo výške 30 000 Sk (zaplatený súdny poplatok). Náhradu trov právneho zastúpenia súd prvého stupňa žalobcovi nepriznal, nakoľko ich výšku v zákonnej lehote nevyčísliť.

Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote žalovaný a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne a prizná žalovanému náhradu trov konania z týchto dôvodov:

Žalovaný v konaní na súde prvého stupňa argumentoval tým, že zo zákona nemohol mať veriteľov v osobách majúcich nárok na vyrovnávacie podiely, resp. oprávnených osobách majúcich nárok na vydanie majetkových podielov. Tomuto tvrdeniu prisvieďča aj Ústavný súd SR v rozhodnutí - Nález ÚS SR sp. zn. PL. ÚS 6/96 zo 16. júna 1997, zverejnený v Zbierke zákonov SR, čiastka 97 pod číslom 218/1997. Vzťah družstva a oprávnenej osoby nevznikol ako záväzkový vzťah podľa Obč. zákonníka, ale podľa osobitného zákona, t. j. zákona č. 42/1992 Zb.

Preto je právne neopodstatnené aplikovať na tento vzťah príslušné ustanovenia Obč. zákonníka o záväzkových vzťahoch. Nie je podstatné ani to, ako sa majetkové podiely oprávnených osôb podľa rôznych doporučení evidujú v účtovníctve, pretože účtovná osnova majetkové podiely v družstvách nepozná.

Žalovaný teda hodnoverne preukázal dôvodnosť postupu podľa § 14 ods. 2 ZKV, a preto v dôsledku nezaplatenia najmenej časti kúpnej ceny vzniklo právo žalovaného od predmetných kúpnych zmlúv odstúpiť.

Žalobca sa písomne vyjadril k odvolaniu žalovaného a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil a zaviazal žalovaného na znášanie trov odvolacieho konania z týchto dôvodov:

Právnym dôvodom, pre ktorý sa žalobca domáhal určenia absolútnej neplatnosti právnych úkonov žalovaného bolo, že na strane žalovaného neexistoval právny titul na platné odstúpenie od jednotlivých zmlúv podľa ust. § 14 ods. 2 ZKV.

Žalobca vychádzajúc z ust. § 14 ods. 2 ZKV má za to, že ak si zmluvné strany vzájomne splnia to, k čomu sa v zmluve zaviazali, potom nie sú dané podmienky na postup podľa § 14 ods. 2 ZKV. V predmetnom spore mal súd preukázané, že zmluvné strany si vzájomne splnili všetko, k čomu sa v kúpnej zmluve zaviazali.

Žalobca má za to, že žalovaný v odvolaní opätovne argumentuje najmä „majetkovým podielom“. Jeho argumentácia je nepresná a zavádzajúca a hlavne v tomto spore nie je právne relevantná.

Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení podrobne rozobral, kto je osobou oprávnenou pre účely tohto sporu, prevzatie dlhu - vznik a právny titul žaloby. Má za to, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno tvrdenia svojej obrany, t. j. nepreukázal neexistenciu veriteľov P..

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) prejednal odvolanie žalovaného v zmysle ust. § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k názoru, že odvolaniu žalovaného nie je možné vyhovieť.

Odvolací súd konštatoval, že súd prvého stupňa vykonal dostatočné dokazovanie, z ktorého vyvodil skutkovo a právne správne závery.

Predmetom sporu je posúdenie oprávnenosti žaloby o určenie neplatnosti právnych úkonov, spočívajúcich v neplatnosti odstúpenia žalovaného od kúpnych zmlúv o prevode nehnuteľností, špecifikovaných v žalobe.

Žalobca svoju žalobu podal podľa ust. § 80 písm. c) O.s.p.

Odvolací súd sa stotožnil s právnym záverom prvostupňového súdu, že v predmetnej veci žalobca preukázal naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je, alebo nie je, a to

postavením vlastníka, ktorému sa jeho vlastnícke právo stalo neistým, keďže žalovaný odstúpil v zmysle § 14 ods. 2 ZKV od kúpnych zmlúv.

Žalovaný ako správca konkurznej podstaty úpadcu P.A.D. vo V. odstúpil od jednotlivých zmlúv s poukazom na ust. § 14 ods. 2 ZKV.

Podľa ust. § 14 ods. 2 ZKV ak zmluvu o vzájomnom plnení ešte v čase vyhlásenia konkurzu nesplnil ani úpadca, ani druhý účastník zmluvy, alebo sa splnila len čiastočne, každá strana môže od zmluvy odstúpiť.

Žalobca a P.A.D. vo V. uzatvorili 15 kúpnych zmlúv o prevode nehnuteľností 8. novembra 1996.

Splatenie kúpnej ceny kupujúcim - žalobcom predávajúcemu P.A.D. bol stanovený nasledovne: 1/3 kúpnej ceny sa zaplatí predávajúcemu, 1/3 sa zašle DÚ Nitra a posledná tretina sa vyplatí oprávneným osobám.

Kupujúci svoj záväzok zaplatiť kúpnu cenu splnil, o čom predložil v konaní aj relevantné dôkazy.

Žalovaný namietal na súde prvého stupňa, rovnako i v odvolaní, že žalobca nemohol mať veriteľov v osobách majúcich nárok na vyrovnávacie podiely, resp. oprávnených osobách majúcich nárok na vydanie majetkových podielov podľa § 13 ods. 3 zák. č. 42/1992 Zb., a preto bol zo strany žalovaného dôvod k postupu podľa § 14 ods. 2 O.s.p., t. j. k odstúpeniu od kúpnych zmlúv o prevode nehnuteľností.

Podľa ust. § 13 ods. 3 zák. č. 42/1992 Zb. v znení platnom v čase, kedy došlo k zmene právneho postavenia jednotlivých subjektov: Pokiaľ sa oprávnená osoba nestane účastníkom právnickej osoby podľa transformačného projektu a nie je podnikateľom v zmysle odseku 2, môže sa jej vydať majetkový podiel v plnej výške po siedmich rokoch od schválenia transformačného projektu, pokiaľ sa oprávnená osoba po schválení transformačného projektu nedohodne s družstvom alebo jeho právnym nástupcom inak.

Z vyššie citovaného ustanovenia teda vyplýva, že oprávnené osoby mali možnosť vydania svojho majetkového podielu pred uplynutím siedmich rokov od schválenia

transformačného projektu a mohli sa s družstvom alebo jeho právnym nástupcom dohodnúť inak.

Oprávnené osoby v zmysle zákona požiadali o vydanie svojho majetkového podielu a P. uznesením predstavenstva z 21. augusta 1995 ich právo akceptovalo.

Samotný záväzok vyplývajúci z uznesenia predsedníctva P. z 21. augusta 1995 prevzal žalobca. Žalobca týmto osobám poskytol plnenie a tieto osoby toto plnenie prijali.

Odvolačný súd preto k námietke žalovaného prihliadnuť nemohol, rovnako ako na jeho odvolávanie sa na nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 6/96 zo 16. júna 1997, keďže tento pre daný spor je právne irelevantný.

Odvolačný súd sa stotožnil s názorom prvostupňového súdu, že v predmetnej veci neboli splnené podmienky podľa ust. § 14 ods. 2 ZKV na to, aby zmluvná strana - žalovaný odstúpil od kúpnych zmlúv o prevode nehnuteľností.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vecne správny podľa ust. § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p., a to podľa úspechu účastníkov v odvolacom konaní.

Úspešný účastník - žalobca mal plný úspech v odvolacom konaní, ale v zmysle ust. § 151 ods. 2 O.s.p. si tieto nevyčísľil v lehote podľa § 151 ods. 1 O.s.p., a preto odvolací súd mu trovy odvolacieho konania nepriznal.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 18. júna 2009

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.